

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 6. oktober 2023
(OR. en)

13684/23

LIMITE

JAI 1243
FREMP 269
AG 112
POLGEN 137

NOTE

---

fra: formandskabet
til: delegationerne

Vedr.: Indsats for at forbedre retssystemernes effektivitet og kvalitet

---

Vedlagt følger til delegationerne en note fra formandskabet med henblik på justitsministrenes arbejdsfrokost under samlingen i Rådet (retlige og indre anliggender) den 19.-20. oktober 2023.

Arbejdsfrokost Indsats for at forbedre retssystemernes effektivitet og kvalitet**I.**

Retsstatsprincippet står sammen med demokrati og respekt for menneskerettighederne som en af Unionens grundlæggende værdier. Det er fælles for alle medlemsstater og et fundament for Unionens identitet. Det er en central faktor i Europas politiske stabilitet og økonomiske velstand. Som kommissionsformand Ursula von der Leyen fremhævede i sin tale om Unionens tilstand 2023, *vil retsstaten og de grundlæggende rettigheder altid være grundlaget for vores Union – både i nuværende og i fremtidige medlemsstater.*

Retsstaten, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, omfatter legalitetsprincippet, der indebærer en gennemsigtig, ansvarlig, demokratisk og pluralistisk lovgivningsproces, retssikkerhed, forbud mod vilkårlighed i den offentlige forvaltning, effektiv retsbeskyttelse, herunder adgang til domstolsprøvelse, uafhængige og upartiske domstole, også med hensyn til grundlæggende rettigheder, kompetencefordeling og ikkeforskelsbehandling samt lighed for loven.

I betragtning af dets betydning findes der flere europæiske redskaber til at opretholde dette princip.

Den årlige gennemgang af retsstatsforholdene, som Europa-Kommissionen har indført, er både et instrument til at uddybe dialogen og den fælles bevidsthed om retsstatsspørgsmål og et forebyggende redskab og et instrument til at fremme vedtagelsen af foranstaltninger, der kan styrke vores institutioner og vores borgeres tillid til dem. Rapporterne om retsstatssituationen, der er vedtaget siden 2020, trækker på en række forskellige kilder, herunder EU's resultattavle for retlige anliggender¹. Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet gør brug af Kommissionens rapport, og ud over drøftelserne i Rådet (almindelige anliggender) har Rådet (retlige og indre anliggender) siden 2020 ført yderligere og mere indgående drøftelser om retsstatsspørgsmål, der hører ind under dets kompetence.

---

¹ 10407/23 – EU's resultattavle for retlige anliggender 2023 – Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Den Europæiske Centralbank, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget (COM (2023) 309 final).

Ifølge EU's resultatavle for retlige anliggender 2023 er effektive retssystemer afgørende for anvendelsen og håndhævelsen af EU-retten og opretholdelsen af retsstatsprincippet og de øvrige værdier, som Unionen bygger på, og som medlemsstaterne deler. De nationale domstole optræder som EU-domstole, når de anvender EU-retten. I denne sammenhæng giver EU's resultatavle for retlige anliggender en årlig oversigt over indikatorer med fokus på tre væsentlige parametre for effektive retssystemer: i) effektivitet ii) kvalitet iii) uafhængighed.

II.

Effektive retssystemer er afgørende for anvendelsen og håndhævelsen af EU-retten og opretholdelsen af retsstatsprincippet. Et effektivt retssystem kommer med sine afgørelser uden unødigt forsinkelse. Alt for lange retssager og betydelige efterslæb undergraver borgernes og virksomhedernes tillid til de nationale retssystemer.

Derfor bliver retssystemernes økonomiske perspektiv af allerstørste betydning. Navnlig vil et retssystem, der ikke giver tilstrækkelige garantier, eller som ikke fungerer med den fornødne omhu, når en af parterne føler sig krænket, være en hæmsko for erhvervsinvesteringer og dermed for væksten i produktiviteten og økonomiens produktion som helhed. Effektive retssystemer er afgørende for den gensidige tillid og for at forbedre investeringsklimaet og bæredygtigheden af den langsigtede vækst. I den årlige strategi for bæredygtig vækst 2023², som fastlægger de økonomiske og beskæftigelsesmæssige prioriteter for EU, gentages forbindelsen mellem effektive retssystemer og erhvervs-klimaet i medlemsstaterne og en økonomi, der tjener alle. Velfungerende og fuldt uafhængige retssystemer kan have en positiv indvirkning på investeringer og er afgørende for at beskytte investeringerne, og de kan dermed bidrage til produktivitet og konkurrenceevne.

---

² 15184/22.

Som i tidligere år indeholder rapporten om retsstatssituationen 2023 en yderligere analyse af retssystemernes uafhængighed, kvalitet og effektivitet i alle medlemsstater og fremhæver, at velfungerende og fuldt uafhængige retssystemer er afgørende for at sikre, at retsvæsenet fungerer til gavn for borgerne og erhvervslivet. Retssystemernes effektivitet og kvalitet afhænger af parametre såsom sagsbyrden³, retssagernes anslåede varighed⁴, gennemførelsesprocenten⁵, antallet af verserende sager⁶, varigheden af retssagerne, adgangen til domstolsprøvelse⁷ og anvendelsen af digitale værktøjer⁸ og vurderingsværktøjer⁹ samt de økonomiske og menneskelige ressourcer, der er til rådighed¹⁰, navnlig om de har tilstrækkelige ressourcer, og om personalet er kvalificeret, uddannet og passende aflønnet. En afbalanceret overholdelse af alle disse parametre kan være en udfordring for medlemsstaterne, men EU's resultattavle for retlige anliggender 2023 viser, at effektiviteten af EU's retssystemer fortsat forbedres i et stort flertal af medlemsstaterne¹¹.

De finansielle midler, der er afsat til de nationale retssystemer, har en direkte indvirkning på varigheden af retssager, og mange medlemsstater har afsat yderligere ressourcer til deres retssystem inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner. De har også gennemført adskillige initiativer for at forbedre digitaliseringen, hvilket har været en prioritet for flere medlemsstater. Der er desuden iværksat innovative foranstaltninger, som kræver uddannelse af retsvæsenets aktører.

Derudover er tilstrækkelige menneskelige ressourcer afgørende, ikke blot for at sikre, at retsafgørelserne træffes så hurtigt som muligt, men også for at sikre, at de juridiske erhverv er attraktive, og at der findes kvalificerede, uddannede og tilstrækkeligt aflønnede fagfolk. De ressourcer, der tildeles retssystemerne, bør svare til betydningen af de opgaver og ansvarsområder, de har fået overdraget, og retsplejen er blandt de mest relevante.

---

³ EU's resultattavle for retlige anliggender 2023, figur 2-4.

⁴ EU's resultattavle for retlige anliggender 2023, figur 5-9.

⁵ EU's resultattavle for retlige anliggender 2023, figur 10-12.

⁶ EU's resultattavle for retlige anliggender 2023, figur 13-15.

⁷ EU's resultattavle for retlige anliggender 2023, figur 24-31.

⁸ EU's resultattavle for retlige anliggender 2023, figur 40-48.

⁹ EU's resultattavle for retlige anliggender 2023, figur 39.

¹⁰ EU's resultattavle for retlige anliggender 2023, figur 32-38.

¹¹ EU's resultattavle for retlige anliggender 2023, s. iii.

Endelig har mange medlemsstater taget yderligere skridt til at forbedre anvendelsen af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i retssystemerne, da digitaliseringen gør dem mere tilgængelige, effektive og modstandsdygtige. Digitalisering er afgørende for at øge retssystemernes effektivitet og lette adgangen til domstolsprøvelse. Den vil hjælpe medlemsstaterne til at overvinde de aktuelle og fremtidige udfordringer, som de nationale retssystemer står over for. Brugen af innovative teknologier såsom kunstig intelligens og robotisering sparer tid og gør det muligt at overlade repetitive opgaver til maskiner. I den forbindelse er mindskelse af den digitale kløft og anvendelse af kunstig intelligens to af de udfordringer, som medlemsstaterne sandsynligvis vil skulle tackle på kort sigt.

Som oplæg til drøftelserne opfordres ministrene til at komme ind på følgende spørgsmål:

- Kan du pege på god praksis, der er indført i din medlemsstat for at forbedre retssystemets effektivitet og kvalitet under hensyntagen til de nye udfordringer, som retssystemerne står over for, såsom brug af kunstig intelligens og brug af videokonferencer?
- Hvordan mener du, at EU yderligere kan støtte medlemsstaterne til at styrke de nationale retssystemers effektivitet og kvalitet?